

ChatGPT ir Bard panaudojimo galimybės mokantis fizikos

Physics Learning with ChatGPT and Bard

Rigonda Skorulskienė

Kauno jėzuitų gimnazija, Rotušės a. 9, LT-44280 Kaunas

rigonda@gmail.com

Pokalbių robotai ChatGPT ir Bard – tai dirbtinį intelektą pasitelkiančios programos, išmokytos suprasti ir generuoti tiek įprastą tekstą, tiek kurti kodus įvairiomis programavimo kalbomis. Generuojant atsakymą, programos naudojami dideliais tekstinės informacijos kiekiais ir mašininio mokymosi algoritmais.[1], [2]

ChatGPT tapo viešai prieinama 2022 m. lapkričio mėnesį ir vartotojų augimas per pirmas penkias dienas buvo greičiausias pasaulio istorijoje [3]. Bard Europoje prieinama nuo 2023 m. liepos mėnesio [4].

Nuo 2022 m. gruodžio mėn. ChatGPT naudojame fizikos mokymuisi bei mokymui gimnazinėse klasėse, kur dalis mokinių fiziką mokosi anglų kalba. Nuo 2023 m. rugsėjo mėnesio bandomos Bard galimybės.

Patikrintos ChatGPT panaudojimo galimybės:

- gali padėti išsiaiškinti fizikos sąvokas ar dėsnius paprastais ir suprantamais žodžiais. Nesupratęs atsakymo, mokinys gali prašyti kitos formuluotės arba įvesti savo formuluotę ir paprašyti ją patikrinti.
- gali padėti mokiniams spręsti fizikos uždavinius, aiškinant sprendimą žingsnis po žingsnio. Galima paprašyti ir alternatyvaus sprendimo.
- gali rasti klaidą tekste arba uždavinio sprendime ir ją ištaisyti, pakomentuoti testo su pasirenkamaisiais atsakymais teisingus ir neteisingus pasirinkimus.
- gali pateikti reiškinų pavyzdžius realiame gyvenime, pritaikymo galimybes.
- gali veikti kaip idėjų generatorius, ieškant temų projektiniams darbams ar pasirenkant metodą tiriamajam darbui ir pan.

Bard taip pat gali atlikti šias užduotis. Bard privalumai: „Google“ paieška, informacijos pateikimas lentelėse, sąsajos su Googlo dokumentais ir kt.

Dirbtinio intelekto pokalbių programos yra nuolat tobulėjantys įrankiai, tačiau jų atsakymai nėra patikimi. Programa generuoja atsakymus, remdamasi duomenimis, kuriuos gauna mokymosi metu. Programos naudojama informacija gali būti šališka arba netiksli.

Labai svarbu, kad bet kokia pateikta informacija būtų kritiškai vertinama ir patikrinama. ChatGPT programa pakankamai gerai generuoja lietuviškus tekstus, tačiau reikėtų atsižvelgti į tai, kad jos „gimtoji“ kalba yra anglų. Dėl šios priežasties užduotis ar uždavinio sąlyga gali būti neteisingai interpretuota.

Nors Bard save laiko galingesniu ir išsamesniu LLM (*large language model*) įrankiu nei ChatGPT, tačiau pripažįsta, kad ChatGPT vis dar yra geresnis

pasirinkimas lietuviško teksto generavimui ar vertimui [2].

Formuluojant užduotis savarankiškam mokinių darbui ir vertinant šias užduotis, svarbu atsižvelgti į ChatGPT ar Bard galimybes. Jei užduotį gali atlikti dirbtinis intelektas – tai ją reikia pakeisti taip, kad pačioje užduotyje būtų apibrėžta ChatGPT ar/ir Bard naudojimo paskirtis.

Svarbu su mokiniais aptarti ChatGPT ir Bard citavimo taisykles bei leistiną ChatGPT teksto kiekį rašto darbuose.

Pokalbio robotų sugeneruoto lietuviško teksto atpažinimui rekomenduojama programa yra Oxsico DI aptikimas (<https://ai.oxsico.com>). Šia programa taip pat visiškai pasitikėti negalima, bet jos lietuvių kalba yra sparčiai tobulinama [5].

Dirbtinio intelekto įrankiai keičia mokymo ir mokymosi stilių, tačiau jie tikrai neišspręs fizikos mokytojų trūkumo Lietuvoje.

Reikšminiai žodžiai: ChatGPT, Bard, dirbtinis intelektas, fizika, OxsicoDI.

Literatūra

[1] ChatGPT

[2] Bard.google.com

[3] <https://techstartups.com/2022/12/05/chatgpt-crosses-1-million-users-five-days-launch/> Nuoroda tikrinta 2023-09-13.

[4] www.bbc.com/news/technology-66187283 Nuoroda tikrinta 2023-09-15.

[5] <https://lt.oxsico.com/nuo-siol-ir-lietuvoje-sukureme-sprendima-padesianti-atpazinti-di-sukurta-teksta-lietuviu-kalba/> Nuoroda tikrinta 2023-09-13.